

PORTUGALUJ@ DESPIERTA - ESNA GAITEZEN 2015 UDAL PROGRAMA
HERRITARRAK PORTUGALETE BERRI BAT ERAKITZEKO GARAIA HELDU DA

AURKIBIDEA

1. Herritar partaidetza
2. Gardentasuna
3. Gizarte ekintza
4. Ekonomiaren sustapena eta kudeaketa
5. Hirigintza eta ingurumena

HERRITAR PARTAIDETZA

Herri hautagaitza honek, portugaletetarrak udal bizitzan modu zuzen batean parte hartzea eta gugan eragina duten erabakien protagonista izatea helburu duen baliabidea da. Denbora gehiegi daramagu alderdi politikoek beraien udal ordezkari inposatzen dizkieten aginteen menpe, eta hori aldatzeko garai da.

Herritar partaidetza ez da politikariek beren onurako erabil dezaketen kontzeptua, ezta edukirik gabeko udal saila, udaleko ekintzekin batera doan kontzeptua baizik, gizarte hobea eraikitzeko errealitate bat.

Portugaluj@ Despierta: Esna Gaitezen-en demokrazia parte hartzaile bat bultzatzen dugu, udaleko erabakietan herritar partaidetza sustatuko duena, horretarako beharrezko baliabideak erabiliz:

- Auzo asanbladen eraketa, auzoetan burutuko diren proiektuentzako abia puntu gisa. Asanblada hauek, informatzeaz gain, auzoen garapenerako ere erabili beharko lirateke, non auzokoek ideiak luzatu eta eztabaidatu ahal izango duten.
- Aurrekontu parte hartzaileen sustapenean aurreratu, auzoko guztien artean adostua, auzoz auzo, kontsulta aldien bitartez eta asanbladetan bliduz.
- Sailetan egituraturutako lan batzorde mixtoen eraketa, udal batzordeen lanaren gelaurre gisa, non saileko zinegotziez gain, auzokideek eta elkarteek parte hartuko luketen.
- Udal batzordeetara, Portugaleteko elkarte eta auzokoen gehitzea, tekniko eta zigotziekin bat eginez.
- Udalbatzak auzokideen eta elkarten partaidetzara irekitzea.
- Herritarrarenganako udal arreta eta laguntza saila indartu, berain beharrak hobeto ezagutzeko mekanismoak ezarriz. Herritarrarenganako arreta honek erantzun baten konpromesua izan beharko luke udaletxearen aldetik.
- Desarrollar **procesos de consulta pública** para la participación de todos los colectivos en las decisiones municipales. Potenciar para ello el uso de las herramientas tecnológicas y experiencias de voto electrónico. Kontsulta publikoko prozesuak garatu talde guztien parte hartzea bermatzeko udaleko erabakietan. Horretarako baliabide teknologikoak eta bozketa elektronikoa sustatuz.

Gure ustez, herritarren parte hartzea ez da alor politikora mugatu behar, eta horregatik elkartze eta kultur sareak sendotu eta finkatzea oso garrantzitsua da. Horretarako udal kudeaketarako gune ezberdinen eraketa defendatzen dugu:

- **Elkarketa askeko guneak.** Udaletxeak lokalak gaituko ditu auzokideek, elkarteek eta hiribilduko taldeek, udaleko bizitza kulturalaren bihotza direnak, elkartzeko bere eskubidea onartua ikus dezaten.

Horretaz gain, euren aktibitatearen arabeko diskriminazioa bidezkoa ez dela ulertzen dugunez, edozein motatako talde, elkarte edo norbanakok erabili ahal izango ditu udal gune hauek.

- **Adierazpen askatasunerako guneak.** Está bien que nuestra villa esté limpia, pero también es importante que esté viva, y una forma de expresión de esa vida y dinamismo es que las personas, las asociaciones y organizaciones políticas tengan un lugar donde expresar sus opiniones, informar de sus actos y comunicarse con el resto de la ciudadanía. Gure hiribildua garbi egotea ondo dago, baina bizirik egotea ere garrantzitsua da, eta hori islatzen du pertsonak, elkarteak eta erakunde politikoek euren iritziak adierazteko gune bat izateak, beraien ekintzez informatzea eta herritarrekin komunikatzea barne. Horretarako **adierazpen askatasunerako bi motatako modu** proposatzen ditugu:
 - **Auzoz auzoko kartelak**, kartelak eta iragarkiak modu aske baten jartzeko.
 - **Udal lokalak** eztabaida politikoak, herri topaketak, debateak, etab . antolatzeke.

Bestalde, apainketarik ez duten zenbait horma, grafitiak edota margokadak modu askean egitera zuzentzea proposatzen dugu.

GARDENTASUNA

Gure aburuz, herritarrek jokabide publikoen egoerak ezagutzeko eskubidea daukate, eta horregatik gardentasunean, eta kontrol eta ebaluaketa mekanismoen sorreran apostu egiten dugu.

Aldarrikatzen dugun gardentasun hau, udaletxeak herritarrekin komunikatzeko erabiltzen duen modutik hasi behar du. Udaletxean gertatzen den edozer herritarren interesa piztu dezake, eta horrela ulertu beharko luke udaletxeak berak. Ezin da ulertu udal zorra isilean gordetzea edo udal lan-poltsan egiten diren kontratazioetan ematen den gardentasun falta.

Udaletxeak komunikazio politika argia eta ulergarria egiteko betekizuna dauka, herritarrei informazio hurbilduz, hauek informazio bila joan beharrik ez izateko.

Komunikazio politikan aldaketa hau bermatzeko hurrengoak proposatzen ditugu:

- **Udal lan-poltsa gardena.** Lan-poltsako kontratazioetako opakotasunarekin amaitu beharra dago, berria herritar guztiei helaraziz eta portugaletetar guztien aukera berdintasuna bermatuz. Langabezia dauden pertsonen kontratatzeari lehentasuna emanda.
- **Kontratazio publiko gardenak eta herritarrei modu ulergarrian aurkeztuak.** Bertara zuzendutako diru guztia zabaldu behar da.
- Udaletxeko egoera ekonomikoaren kanpo kontu-ikuskaritza burutzea Zorraren Udal Behatokiarekin batera, benetako zorra ezagutzeko.
- Dokumentu guztiak, bandoak, aktak, etab. modu argi eta gertu batean idatziak izango dira, horrela auzokide guztiek ulertzen dutela bermatzeko.
- Udal web orri osatuagoa, informazio argiago eta txukunarekin, bertan sartuz:
 - Legegintzaldiaren ekintzen plana auzokideek betetzen dela ikus dezaten.
 - Auzo bakoitzean egiten diren hobekuntzen eta obren gastua ikusteko mapa interaktiboa.
 - Udal sailaka, auzoka etab. xehatutako erabateko aurrekontuak.Laburbilduz, web orria auzokideekin komunikatzeko baliabidean bihurtu behar dugu, bertan egiaztaketak, oharrak, ekarpenak eta beste motatako iazpideak modu erraz batean egin ahal izateko.
- Bileren eta bilkuren akten laburpenen argitaratzea, auzokideek udal erabakien jabe izateko arazorik gabe.
- Auzokako informazio tabloien instalazioa, honekin udal gaiez gain, herriko elkarte eta erakundeek euren ekintzen informazioa zabaltzeko.

Portugaluj@ despierta – Esna gaitzen-en oso argi daukagu udal aurrekontuak guztionak direla eta, horregatik, diruaren zentzuzko gastua ziurtatzeko proposatzen dugu:

- Udaletxearen zenbait zerbitzu (hirigintza, garbiketa, kirolak, etab.) enpresa semipubliko eta opakuen eskuetan uzteari amaiera jarri.
- Udaletxe eta udal enpresetan ikuskaritza publikoa egin, hirugarren pertsonenganako kontratuen ebaluaketa, pertsonalaren kontratuen ezaugarriak (gastuak, baldintzak, etab.), ukondoen ikerketa, etab. barne.
- Oposaketak aldera utzita egindako kontratuen ikuskaritza egin.
- Udal politika ekonomikoen erabilgarritasuna baloratzeko erakunde independentea sortu, dauden mekanismoak indartuz eta modernizatuz.

Kargu hautetsien inguruan, zera exijitzen dugu:

- Udal karguen soldaten argitaratzeaz gain, euren dietak ere argitaratzea.
- Agintaldi hasieran eta amaieran, gobernuan ardura duten kargu publikoen ondasun aldarrikapena egitea.
- Kargu publikoen eguneroko baten argitarapena eta eguneratzea.

Gure hautagaiek dokumentu etiko bat sinatuko dute, eta programaren bidetik aldenduko balira, euren kargua uztearen alde sinatu ere.

Politika hauek aurrera eramango direla bermatzeko, hurrengo ebaluaketa mekanismoak sortuko dira:

- Kontrol eta ebaluaketa batzorde irekien artikulazioa.
- ITA (Índice de Transparencia de los Ayuntamientos – Udalen Gardentasun Indizea) metodologiaren eta borondatezko ebaluaketaren ezarpena. Indize hau 80 adierazlek eratzen dute (www.transparencia.org.es web gunean aurki daitezke), zeinek Udaletxeen gardentasun maila neurtzen duten, Transparencia Internacional-ak (TI) ikuskatuak, ustelkeriaren aurka borrokatzen den erakundea, gizarte zibila, arlo pribatuak eta gobernuak elkartuz bere gain.

GIZARTE EKINTZA

Helburua gobernu-ekintzak garatzea da udalekoa pertsoneri lehentasuna emanez. Sozietate-akzio-programako oinarritzko oinarriak solidaritatea, giza eskubideen defentsa, pobrezia kontrako borroka eta desberdintasuna dira, blindatuz eta eskubide sozialak indartuz.

Hartarako, pobrezia kontrako borrokaren eremuan eta desberdintasunean, proposatzen dugu:

- Zerbitzu sozialek auzotarren behar errealei erantzun ahal diezaietela beharrezko aurrekontua ziurtatzea.
- Oinarritzko eskubideak lortu ahal izateko erroldatzea erraztea
- Larrialdi sozialen kasu larrienez arduratzen den jangela sozial erkidetutako eta doakoko sustapena.
- Ez eskola aldiko umeentzako eskola-jangela irekitzea
- Portugalete-ko boluntarioen udal-koordinazioa bultzatzea
- Etxegabea pertsona bat Portugalete-n ez dadila egon bermatzea
- Garapenerako lankidetzako udal-aurrekontuak % 0,7 etara hazi behar du gutxienez
- Populazio etorkinaren gaineko rumorología-ren kontrako lanarekin jarraitzea.
- Kulturarteko hiri bezala Portugalete-ren adierazpena eta hura kulturarteko hiriko Europako sarean integratzea.
- Udal-akzioa | eragina populazio etorkinari buruz koordinatzen duen eta bizikidetasuna ematen | errazten duten proiektu inklusiboak diseinatzen dituen emigrazio teknikari plazako sorrera eta herriko auzotar guztien arteko kolaborazioa.
- Arrazako genero-berdintasunagatik zuringoa, erlijioa eta orientazio sexuala jokatzen ditu. Bereziki ernea izango da generoaren | motaren | salgaiaren diskriminazioarekin, bai udal-kudeaketaren eremuan bai udalaren egunerokoan, orban honen kontra borroka egiteko beharrezko zigor eta zentzagarriak neurriak hartuz, bezala adibidez, eta, udalaren puntu beltz guztiak ezabatuz, beste jokaera | emanaldi | jarduera batzuk sartzen ditu.
- Prestazio ekonomikoetako udaletik | udaletxetik eta populazio guztiaren eskubide sozialetatik informatzea.
- Autonomia pertsonalagatik eta mendekotasun-egoerako | lekuko pertsonen taldearen arretagatik apustu egitea

ETXEBIZITZA

Zatituz etxebizitzarako sarbidea eskubidea dela, Portugaluj@ esna gaitzen bizkorretatik konponbide soziala babesten dute ehunetarako gure udalean dauden etxebizitza hutseko.

Horrela, etxebizitza hutseko errolda egingo dugu eta, beharrezkoa denean goiko eremuko erakundeekiko kolaborazioan, bultzatuko ditugu alokairu soziala eta bai etxebizitzetako bai lokal huts existenteetako, azken urteetan sufritu ditugun etxebizitza berriko eraikuntzaren kontra, berrustiapena. Hartarako:

- Etxebizitza berriko eraikuntza mugatuko dugu, alokairu sozialeko etxebizitzetara izatekotan lehentasuna emanez.
- Sustagarri fiskalak etxebizitza hutsetatik babesten ditugu jartzerako|erruterako|ezkutatzerako alokairuan.
- Posibilitateak handituko ditugu etxebizitzetako lonja transformaziorako.

KULTURA ETA EUSKARA

- Bi hizkuntza ofizialetan arduratzera herritarren eskubidea babestuz, udal-eremuko elebitasun erreala bultzatzea.
- Udal-espaziorik ezeko arazoak biltzeko daude, ikastea, jokatzeko eta. Proposatzen dugu zerbitzuak udal guztian dibertsifikatuz, udal eta ordu lokalak heziketa eta soziokulturala erabilerarako, eta publiko guztientzat handitzea. Honek ekartzen du Udal-Biblioteka eta Ikasgela Gaztea bezalako espazioak dibertsifikatzea, bere kudeaketa hobetzea, beste espazio batzuen autogestioaren posibilitateak esploratzea edo kros-bookinga bai liburutegi tradizionalerako sistemarako osagarria bezala esperientzia berriak hastea.
- Gainera, beharrezkoa da ikerketa-ikasgeletako udal-sareko sorrera, auzo guztietan, eta hiritarren beharrei egokitutako orduetaz.
- Lagundu nahi diegu musikariei eta Portugalete-ren musika-elkarteei, saiakera-udal-lokaletatik, eta Udaletxearen laguntzarekiko herriko bere musikaren difusioagatik apustu eginez, bere jarduerak baztertzetik gabe erraztu eta musika-aniztasunagatik apustu eginez.
- Jai batzuetan benetan eragitea parte-hartzaileak, agente sozial eta kulturalek erabakirako ahalmena duten tokian.
- Elkarreterako eta posible egiten dituzten taldeetarako laguntza, bai bere plangintzarako bai bere errealizaziorako, emanez, auzoen jaiak alde batera ez uztea,
- Kultura-aholku batzordea sortzea eskaintza kultural berritzaile eta sortzaileko diseinuko hiritarretarako empoderamendua.

HEZIKETA ETA GAZTERIA

- Ikastetxe publikoen eraikinen mantenuko eta bere hornikuntzen hobekuntzako inbertsioak handitzea, kalitateko heziketa publikoa lehentasuna da.
- Batzorde herritarra heziketa-estamentu guztiak irudikatuta dauden tokian heziketako, gizartea|sozietatea lankidetzeta eta solidarioak kultura berriko sorrera bezala heziketaren garrantziaren gainean sentikor bihurtzeko eta hiritarrak heziketan nahasteko estrategiak sortzeko sortzea.
- Haietan umeak jolastu ahal daitezela ikastetxe|elkargo publikoetako eta eskola-orduetatik kanpo nesketako patioak irekitzea.

KIROLA ETA OSASUNA

- Lokal publikoa udal-emateekin sarbide bainugelei buruz informatzea eta udal-bainu
- publikoetako ordutegiak handitzea.
- Umeen eta kirol bat praktika dezatela udalaren nesken arteko aukera-berdintasuna bermatzeko eskola-kirola bultzatzea.
- Gainera eskola-kirolean eragitea nola integrazio-mekanismoa.

EKONOMIAREN SUSTAPENA ETA KUDEAKETA

Udaletxea erakunderik herritarren hurbilekoena da, eta beraz herritarrak entzuten dituen, bere parte-hartzea bermatzen duen eta bere eguneko beharrei erantzuten dienak organismo hau izan behar du. Hartarako, finantzaketa lokaleko iturriak hobetzea ezinbestekoa da, eta beraz Euskal Autonomia-Erkidegoak bere udal-legea behar duela ulertzen dugu.

Gaur egun Euskal Herria-n ere dugun egituraketa konplexuak argitzea eskatzen du. Administrazioaren egituraketak sinplifikatu behar izango lukeela uste dugu. Administrazioak, herritarrentzat edo kargu publikodunentzat | kargu publikoentzat, gardentasun handiagoa eskatzen du. Diru publikoa era arduratsuan | arduradunean erabili behar da. Orain gertatzen ez den gardentasuna bermatzen duten erremintak artikulatu behar ditugu.

Portugaluj@ despierta-k bizkorrek sinesten du politika birbanatzaileak, zerbitzu publikoen indartzea eta errentaren arabera bereizitako tratamendu ekonomikoa posible eginez, baimentzen dituen mailakako politika fiskalean. Gaurko berezko udal-espazio fiskalak gobernu lokalen esku-hartzerako ahalmen urria ekartzen du. Horregatik eragiten dugu, udal-ahalmen | edukiera arauemailea handituz, autonomia fiskal lokala handitzeko beharrean.

Area honetako Portugaluj@ despierta bizkorretarako helburu nagusia izango da, kudeaketaren hobekuntzaren eta aurrezkiaren indartzearen bitartez gastuaren kontroleko neurriengatik apustu eginez, udal-kudeaketa ekonomikoa hobetzea. Hartarako hurrengo neurriak hartuko ditugu:

SARRERETAKO GESTIOA

- Legeak hura guri baimendu bezain laster, gainordainak ezarriko ditugu etxebizitzetako eta orube hutsetako IBI-an.
- Ezarriko ditugu ICIO-ako murriztapenak eta aurrezki energetikoko sistemak gehitzen dituzten lanen alde IBI-a.
- Zerga-ikuskapen zerbitzuak | komunak bultzatuko ditugu zor dituzten guztiak ordaintzen badituzte gehiengoak, gutxiago ordaindu behar izango duela eredu egia bilakatzeko.
- Erabiliko ditugu legeriak higiezinaren espekulazioa ezaugarriko lehen edukitze urteetan gertatzen diren erotasunetako gainbalio zergan emateko tipoen gehikuntzak bidez zigortzeko ematen dizkigun posibilitateak.
- Bultzatuko ditugu sarbideagatik prezio publikoak eta udal-jardueretako edo errenta-irizpideen arabera zerbitzuetako | komunitateko parte-hartzea.

GASTUEN KUDEAKETA

- Gastu arruntaren | ohikoaren murriztapen neurriak emango ditugu aurrezkira bideratutako jokaeretako | emanaldietako | jardueretako abiaraztearen bitartez.

- Inbertituko dugu aurrekia (kontrol domotikoko eraikinetako sistemak) sortzen duten teknologia berriko ezarpenean.
- Hornitzaileen prezio hobeak lortzeko asmoz erkidetutako erosketa-sistemak ezarriko ditugu.
- Landuko dugu etorkizuneko mantenuko bere gastuak txikiagotzeko prisma azpian eraikitzen den hornikuntza berriaren diseinua.
- Emango ditugu ur-kontsumoak txikiagotzeko kontrol energetikoko neurriak, gasa, elektrizitatea, telefonia eta erregaiak oro har eta beste operatzaile | eragile batzuen eskaintzen segimendu | erantzun jarraitua egingo dugu, kooperatiba-eskaintzei eta enpresa arduratsuei | arduradunei sozialki lehenetsua emanez.

Ulertzen dugu zalantzarik gabe kokatu behar duela plangintzako eta politika publikoen garapenerako eta zerbitzuen | komunen kudeaketako parte-hartze sozialaren indartzeagatik.

Eremu ekonomikoan, konpromisoa hartzen dugu prozesu parte-hartzaileko aplikazioa politika ekonomiko lokalari dagokionez posible egiten duten tresnak abiarazteko. Azken finean, inplikazioko errealitate posiblea bezala Aurrekontu Parte-Hartzailea aurrera eramatea erabaki-hartzeko herritarra. Udal-aurrekontuko parte-hartzea auzoetara irits dadila nahi dugu. Gutxienez udal-aurrekontuko parte | leku bat auzotarrek bere auzoetan erabakitzen dituzten inbertsioak egitera zuzenduko da.

Portugaluj@ despiertako gobernu lokalak emango ditu, baliabideetako eta jasangarritasun ekonomikoa zuzentasun-printzipioen jatorrien aplikaziotik bermatzeko beharrezko komunikabideetako udala dotatuz kudeaketa eraginkorra lortzeko eredu, progresibotasuna eta erantzunkidetasun fiskala.

GARAPEN EKONOMIKOA: INDUSTRIA, MERKATARITZA ETA ENPLEGUA

Politikek eta garapen ekonomikoko eta enpleguko ekimen lokalek, bere eraginkortasuna frogatu dute eta udaletako kalitate erreferente bihurtu dira.

Helburua da hiri bidezkoago, demokratikoago, seguruago, solidarioago eta libreagoak egitea.

Garapen lokal iraunkorrean beharrezkoa da sortzeko eta enplegurako sarbideari laguntzeko estrategietako eta lan-merkatu aldakorrera egokitzeko hartzea eta, bezala, ez diskriminazioaren kontra borroka egitea, baztertze soziala eta ekonomia soziala sustatzea.

Etengabeko aldaketa garrantzitsuko mundu batean, gure ahalegin guztietan eta estrategietan ziurtatzera zuzenduta joan behar dute la ngileak da ukan dezaten mekanismoak eta trebetasunak enplegu -aukerak lortzeko beharrezkoko. Heziketa enplegu-planak edo inbertsio publikoa estrategia hauen parte dira.

Konpromiso hau posible egiteko hurrengo jarduerak garatuko ditugu:

ENPLEGURAKO SARBIDEA ERRAZTEKO JARDUERA

- Udaletarantz lanbide-heziketa politiken partez, eskualde, probintzia eta/edo autonomikoa mailarako jarduera plan barruan, deszentralizazioa.
- Enplegurako sarbidean (ezgaitasunarekiko pertsona zaharrago 45 urteko, iraupen luzeko, etorkinetako, etab. langabe/batekoetakoengan, gazte) zailtasun handiagoekiko pertsonetako taldeen lehenespena enpleguko |erabilerako politika aktibo guztietan.
- Portugaleten enpleguko politika aktiboetan erroldatutakoei lehenetsuna ematea
- Zaurgarritasun-egoerako lekuko pertsonentzako Enplegu Lantegi sorrera edo baztertzeko sozialaren, baita ere mantenu-brigada antolaketa eta garbitasuna udalaren orokorren arriskua.
- Kohesio sozialak hura mantentzeko era bezala merkataritza |denda lokal txikia sustatzea. Modelo hau merkataritza-azal |azalera handietako |azalera aurrean babestea.
- Pribatizazioen paralizatzea eta Zerbitzu Publikoen externalizazioak
- Kontrola eta ez egiturazko ordu estren debekuak
- Egonkortasun-klausula establezimendua ezarpena eta lan-esleipenerako baldintzen agirietan eta Udaletxearen aldetik zerbitzuetan enpleguaren erabileraren kalitatea.
- Merkataritza-lokal birgaitzerako laguntzak bultzatuko ditugu.

JARDUERA EKONOMIKOA

Bultzatu behar dira espirtu ekintzailea eta ekimen ekonomiko enplegu-sortze egonkorra baimentzen duten eta hurrengo akzioen |eraginaren bitartez kalitatekoak:

- Garapen orekadun eta iraunkorra ingurumen eta soziala ikuspuntutik errespetatzen duten enpresa-ekimenetako sorrerarako laguntza, sortutako enplegu-sortzearen arabera funts galdu finkorako diru-laguntzen bitartez
- Instalazioetako eta mintegi-antolaketa baimentzen duten hornikuntza nahikoetako hornidura edo enpresa-hazitegiak, saio-banku bezala berri ekintzaileetarako balio dutena.

EKONOMIA SOZIALERAKO LAGUNTZA

Portugaluj@-etatik Despierta-k ezarriko dituzte laguntza |euskarri-politikak eta ekonomia sozialeko ekimenen sustapena, enpresa-jarduera solidarioko eta enpresako langileen parte-hartzeko |txartelean mekanismo bezala. Hartarako, hurrengo neurriak abiaraziko ditugu:

- Ekonomia sozialeko enpresa konstituziorako | osaketarako laguntza | euskarri teknikoa.
- Udal-kontratu publikoetako baldintzen agirietako erantzukizun sozial korporatiboaren balioespena.

ENPRESA-KUDEAKETA SISTEMA BERRIETARA EGOKITZEA

Teknikazioko eta gure gizartea menderatuta dagoen aldaketa azkarretako gradu altuak beharrezko eragiten dio bermatzen duten egokigarritasuneko era berriak garatzea enpleguari erabilerari:

- Aldaketara egokitzeko (bereziki enpresa-praktika onaetako eta kudeaketako trukearen bitartez) metodo eraginkor bezala enpresa-lankidetzak lokalak sustatzea.
- Prestakuntzaren hobekuntza baimentzeko etengabeko prestakuntza-sistemak maila | galga lokalera hobetzea/langile/batekoak | aparteko batekoa | apartekoa.
- Informazio-teknologia berrien sarrera ehun lokalean sustatzea.
- Informazio-teknologia berriko erabilerara hurbiltzea sartzeko-gradu txikiagoa gertatzen den taldeetara erraztea.
- Energia iraunkorren sarrera bultzatzea.
- Erakustaldirako eta esperientzia berritzaileko zabaltzerako | difusiorako laguntza.
- Kalitate-sistema igoera, bereziki bezeroarentzako orientazioan zentratzeak eta hobekuntza jarraitua.

MERKATARITZA

- Kohesio soziala mantentzeko forma | era | sasoi bezala merkataritza | denda lokal txikia sustatzea. Herriaren bizitza bermatzen dutenez gero, merkataritza-azal | azalera handietakoaren | azaleraren aurreko modelo hau babestea. Merkataritza-gune ertain eta handiak kokatzeko araudi zorrotzak ezartzea.
- Herri bera merkataritza-gunea bihurtuz eta herri berean erostea sustatuz, merkataritza-gune irekiko kontzeptua herriko merkatariekin lantzea.
- Merkatariek ere kontuan hartzea hiri-plangintzari eragiteko orduan.
- Merkataritza-lokal birgaitzerako laguntzak bultzatuko ditugu.
- Herria dinamizatzea lortzeko akzioak | eraginak, merkatariekin batera, abiaraztea eta herritarrak hartan gera daitezela.
- Kasko Zaharraren merkataritza | denda zona honetarako Plan Estrategikoaren orientazioetara ados hobetzeko neurriak bultzatzea.
- Hura eskaintza turistikoaren hobekuntzarekin elkartuz merkataritza | denda eta Kasko Zaharraren ostalaritza sustatzea.
- Programatzea eta jarduera-sortak bisita turistikoetan eskaintzea.

ENPRESA-KUDEAKETA SISTEMA BERRIETARA EGOKITZEA

Teknikazioko eta gure gizartea |sozietatea menderatuta dagoen aldaketa |kanbio azkarretako gradu altuak beharrezko eragiten dio bermatzen duten egokigarritasuneko forma |era berriak garatzea enpleguari |erabilerari:

- Aldaketara egokitzeko (bereziki enpresa-praktika onaetako eta kudeaketako trukearen bitartez) metodo eraginkor bezala enpresa-lankidetzak lokala sustatzea.
- Prestakuntzaren hobekuntza baimentzeko etengabeko prestakuntza-sistemak maila |galga lokalera hobetzea/langile/batekoak |aparteko batekoa |apartekoa.
- Informazio-teknologia berrien sarrera ehun lokalean sustatzea.
- Informazio-teknologia berriko erabilerara hurbiltzea sartzeko-gradu txikiagoa gertatzen den taldeetara erraztea.
- Energia iraunkorren sarrera bultzatzea.
- Erakustaldirako eta esperientzia berritzaileko zabalderako |difusiorako laguntza.
- Kalitate-sistema sustapena |igoera, bereziki bezeroarentzako orientazioan zentratzeak eta hobekuntza jarraitua.

AUKERA-BERDINTASUNA ETA EXKLUSIOAREN KONTRAKO BORROKA

Inongo talderik mundu laboralerako sarbideetik kanpo ez dadila gera bermatu behar dugu eta beraz eman behar ditugu talde guztiek sarbide-aukera |abagune berak izan ditzatela bermatzeko beharrezko neurriak, baita ere baldintza laboral berak:

- Lana sor dezatela emakumeentzat alde, agertzen naiz ekimen pribatuetara eta autoenpleguko.
- Emakumeen altxatzea lan-merkatuan sustatzera bideratutako jokaerak |emanaldiak |jarduerak (baterako hezkuntza, heziketa |alderdia |eraketa, estereotipo-ezabapen kanpainak...).
- Bai enpresa lokaletan bai administrazio publikoetan ezgaitasunarekiko pertsona txertatze kupo kontuetan legezkotasuna betetzea zaintzea eta bere kontratazioa bultzatzeko sentikor bihurtzea.
- Txertatze laboraleko enpresen garapenerako (pertsonek integrazio sozialari arriskuan laguntzea funtsezkoa helburu duten harekin edo baztertze sozialeko enpleguaren |erabileraren bidez egoera |leku) laguntza.
- Kanpo utzitako pertsonen lan-merkatua edo baztertze sozialeko arriskuan, txertatze-ibilbide osoen |integralen bidez, sarbidea sustatzea.

- Ikuspegi osoa, hots, zuzendutako baztertze sozialaren arriskuko pertsonen programetan erabiltzea enpleguaren erabileraren gaia, baizik eta etxebizitzako, heziketako, osasuneko, etab.a ere ez soilik ukitzea.
- Behar duten familientzako utzitako etxebizitza alokairua baimentzen duten akordioak bultzatzea.
- Sustapena eta transferentzia, bizitza pertsonal eta laboralaren kontziliazio kontuetan praktika onetako, enpresaburu lokalen artean.
- Prestakuntzarako sarbidea sustatzea espezifikoa populazio etorkinaren artean.
- Populazio etorkina, heziketa | alderdi | eraketa-ibilbideak eta enplegua | erabilera pertsonalizatutakoak bidez, enplegu | erabilera-bilaketako kanal existenteei buruz informatzea.

HIRIGINTZA ETA INGURUMENA

Portugalete biztanleriaren dentsitate handia duen udala da, higikortasun txikiarekiko pertsonentzat lekualdatzerako zailtasun ugariekin, lurpeko aparkalekurik gabeko eraikinetako kopuru handiarekin eta ibilgailu gehiegirekin bere kaleetatik ibiliz.

Ondorio bezala, poluzio akustiko eta atmosferikoko maila | galga nabarmena jasaten dugu, ez egokitutako kaleetako okupazioaz eta behar ez bezalako aparkalekuetatik | aparkaldietatik plazez gain.

Egoera hau aldatzeko, Portugaluj@ despiertak bizkorretatik oinarritzko ideia hauek lantzea ikusten dugu egoki:

Eraikuntza berriko eraikuntza mugatzea eta etxebizitza hutsen okupazioa bultzatzea.

- Ibilgailu-igarotzearen alternatibak motorrera herritik bultzatzea
- Higikortasunerako hesi arkitektonikoak ezabatzen jarraitzea eta zoladura arriskutsuak berrizentzea.
- Portugalete ordezko energia-erabilerako udal aitzindariari eta aurrezki energetikoari
- Azken finean, Portugalete gizartearekin eta ingurunearekin begirunetsua gehiago den urbanistikoa eta ingurune politikaren bidez, auzotarren interesetarako errespetua gutxi batzueiko interes urbanistikoaren gainera nagusitzen denaren, hiri iraunkorra, adeitsuago bere auzotarrekin, bihurtzea.
- Udal-politika urbanistiko berri honek, beste alderdi batzuen artean, eduki behar izango luke:
- Berrikuste Kasko Zaharra dinamizatzeko plan osoko | integraleko eta bulkada | bihozkada bezala merkataritza eta turistikoa gizarte-mailarako auzoaren errekupeazio handirako balio duena. Hartarako, bultza zedin Kasko Zaharraren auzotar, salerosleak, ostalariak eta auzoko beste gizarte-eragile batzuk ordezkatuta dauden eta auzoaren transformazioko egileak izatera soilik entzunda izatea pasatzen diren Komisioa.
- Etxebizitzetarako konponbidea ematea kanpoan auzotarren beharretara ados antolamenduko.
- Jarduera desberdinetarako orube hutsen ustiapen publikoa. Erabilera publikoko lurzoruko azal | azalera posible handieneko udala dotatzea beharrezkoa, lerro | bide | linea berean, da.
- Sorrera eta hiri-baratze sare bateko garapena.
- Hobetzea eta udalaren zuhaitz-masa, azken hamarkadetan garatu den zementuaren politikari kontrajarriz, handitzea.
- Zubialde Kiroldegiaren etorkizuneko erabileraren hiritar | hiritartasun guztietarako erkidea egitea.

- Sorrera eta hiri-baratze sare bateko garapena.
- Hobetzea eta udalaren zuhaitz-masa, azken hamarkadetan garatu den zementuaren politikari kontrajarriz, handitzea.
- Zubialde Kirolegiaren etorkizuneko erabileraren hiritar | hiritartasun guztietarako erkidea egitea.

Materia hauetako gure proposamenak dira:

Ordezko garraibideko sustapena | igoera. Gure hiribilduaren orografia korapilatsua gorabehera, bizikletaz mugitzea aukeratzen duten auzotarrak asko dira. Bultzatuko ditugun jokaeraren | emanaldiren | jardueraren barruan hurrengoak daude:

- Bide bereziak prestatuz, kaleetatiko bizikleta zirkulazioa eta herriko errepideak erraztea.
- Berritzea eta aparkalekuak | aparkaldiak udalaren puntu desberdinetako bizikletetarako handitzea.
- Itsasadarreko frontetiko | aurretiko udalen arteko bidegorri-ko bulkada | bihozkada.
- Bizikleta maileguko inguruneke udalekin erkidetutako zerbitzu publikoa ezartzea.
- Ibilgailu elektrikoekiko udalaren | udaletxearen esperientzia analizatzea eta positiboa izatekotan ibilgailu elektrikoekin udal-automobil-parkea berritzen joatea.
- Ibilgailu hauen erabilera sustatzeko auto elektrikoetako karga puntu jartzea ikastea
- Animalien errespetuaren sustapena eta honetako udal-akordioak betetzea area.
- C.E.S Proiektuaren ezarpena. (Harrapatu-Esterilizar- Soltar) hiri-katu kolonien kudeaketarako udalaren kolonien ongizatea hobetzeko, ez kontrolatutako koloniek gizartean | sozietatean sortzen dituzten eragozpenak baliogabetzeko eta katu basatiko bilketa eta txakur-etxolak eta aterpeak barruan metatzeak txikiagotzeko asmoz.
- Eragozpenak auzotarrei saihesteko, txakurrentzat itxitako aisia-zonetako prestaketa harrapatzeak | bidegabekeriak eta gorotzen arazoa txikiagotzea.
- Edukitzeko udal-ordenantza erregulatzaila eta animalia-babesa hartarako aldatuz, zero sakrifiziorantz aurrera egitea.
- Ikuskizunen indargabetzea eta animaliekiko "egintza | ekitaldi kulturalak".
- Abere-errespetua bultzatzeko eskoletako heziketa-proiektuaren eta hartze | adopzio arduratsuen | arduradunen garapena.
- Hondar-kudeaketari dagokionez, unera arte egindako lana gutxiegia da eta handinahi bat garatzen duela uste dugu beharrezko Portugaleta buruan birziklatuta tasetan jartzen duen programa.
- Hautatze-bilketa edukiontzi gehiagoko instalazioarekin osatzea eta 5. edukiontziaren ezarpenerantz aurrera egitea.

- Bere kokapena puntu arazotsuetan saihestuz hautatze-bilketarako edukiontzien kokapena hobetzea
- Sentsibilizazio-kanpaina errealizazioa (ikastetxeak | elkargoak, etab.) birziklatze-tasaren handiagotzerako | igoyerarako.
- Sustapena | Igoera garbiketako | garbitasuneko itsasadarrerako erkidetutako zerbitzua | komuna.
- Birziklatze-programetarako osagarri bezala kontsumo ondareen birgaitzeko bulkada | bihozkada.

Aurreko proposamenez gain, eta udal berdeago eta iraunkorragoan bihurtzearen Portugaleterra ideian eragiteko, que behar dugula ulertzen dugu:

- Bat edo hainbat kutsatzaile-neurketa geltoki | urtaro jartzea hiribilduaren airearen kalitatearen gaineko auzotarrentzako aldian behingo informazioa baino | bai.
- Kontsumo energetikoaren murriztapenean aurrera egitea, murriztapena emisioak berotegi-efektuko gasetako eta udal-eraikinetako energia berriztagarrietako eta ikastetxe | elkargo publikoetako indartzeko.
- Berreskuratzea barre egin zuen Ballonti.
- Auzotarrek jasaten duten kutsadura akustikoari eta herriko auzotarrei buruzko ikerketa egitea.
- Pando-n argiztapen apaingarriaren desberdinak diren erabileretarako sortutako energiaren ustiapena ikastea.